



POÚ Javorník

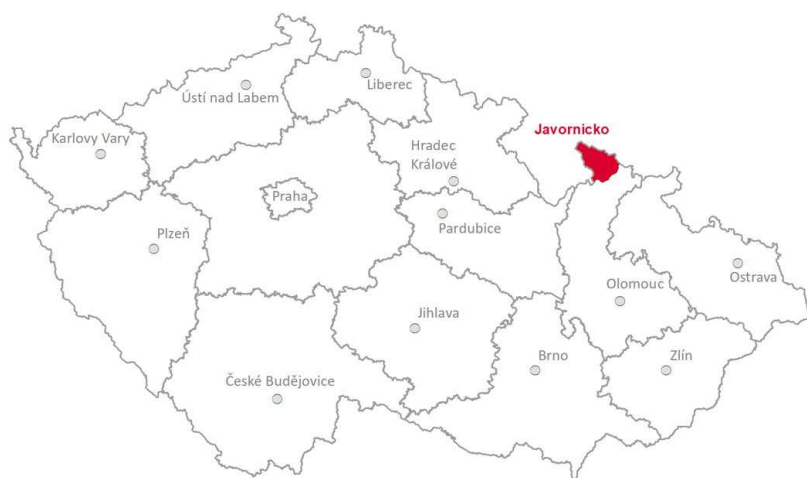
Případová studie hospodářsky slabého regionu

www.czechinvest.org



Javornicko

Javornicko



	POÚ Javorník	ČR
Počet obyvatel	11 102 (2021)	10 516 707 (2021)
Průměrná nezaměstnanost	6,7 % (2021)	3,4 % (2021)
Průměrný věk	43,6 (2021)	42,8 (2021)
Počet zaměstnanců	2 631 (2021)	5 454 865 (2021)
Počet aktivních živnostníků	1 196	1 120 581
Soběstačnost na trhu práce	59,8 %	106,9 %

Javornicko

Administrativní členění: obvod POÚ Javorník = 13 samostatných obcí, okres Jeseník

Geografie: nejsevernější cíp Olomouckého kraje – státní hranice s Polskem, zhoršená dopravní dostupnost (vzdálenost od krajského města, hory)

Ekonomika: zemědělství, lesnictví a dřevozpracující průmysl, menší firmy v kovodělném průmyslu a průmyslu stavebních hmot

Trh práce:

- ▶ **nezaměstnanosti 6,8 %** (průměrně nejvyšší v kraji, 4.–6. nejvyšší v ČR)
- ▶ **nedostatek pracovních míst**, zejména pak s uplatněním pro ženy
- ▶ podprůměrná hodnota indexu **soběstačnosti – 55,1 %**
- ▶ **zajímavost: podíl aktivních živnostníků k celkovému počtu zaměstnanců** nejvyšší v Olomouckém kraji (1 136 živnostníků : 2 631 zaměstnanců).

Historický vývoj a současnost

Historie města Javorník a okolí

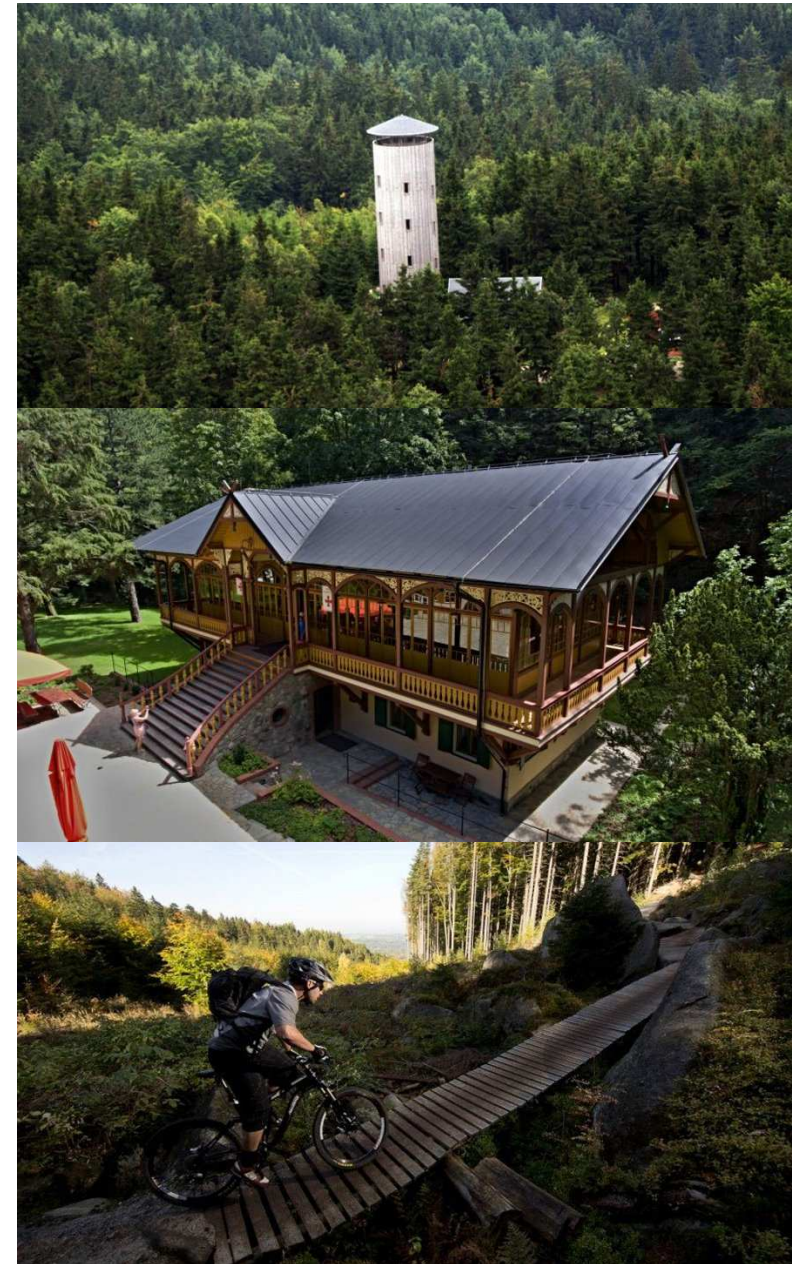
- ▶ První zmínka o Javorníku – konec 13. století
- ▶ Dlouhá staletí pod vlivem vratislavského biskupství
- ▶ Historicky se rozvíjelo hornictví, zejména těžba a zpracování stříbrné rudy
- ▶ Velký rozkvět ve druhé polovině 18. století – správní, hospodářské i kulturním centrum pro celé Jesenicko (trhy, cechy, manufaktury, řemeslné dílny apod.)
- ▶ Roku 1824 katastrofický požár, až do konce druhé světové války „těžké časy“
- ▶ Po roce 1948 majetky vratislavského arcibiskupství konfiskovány a lesy rozděleny mezi státní závody
- ▶ V Javorníku nezůstal žádný velký podnik – naděje, avšak pouze dočasná, v podobě těžby uranové rudy
- ▶ Původní městský rozmach se obnovit nepodařilo
- ▶ Umístění závodu bývalého národního podniku MEZ Postřelmov – plnil však v rámci minulého režimu spíše sociální úlohu pro místní obyvatele a v prostředí porevoluční tržní ekonomiky neobstál

Současnost

- ▶ V současnosti převažuje ekonomická aktivita v oborech:
 - zemědělství (zejména v pomyslném trojúhelníku mezi Javorníkem, Vidnavou a obcí Žulová)
 - lesnictví (historicky se zde nacházejí poměrně rozsáhlé zalesněné oblasti, zejména na svazích Rychlebských hor)
 - dřevozpracujícího průmyslu
 - kovodělného průmyslu či průmyslu zpracovatelských hmot (menší společnosti)
- ▶ Existence kvalifikovaných profesí, avšak obecně **nedostatečná nabídka pracovních míst**, zejména vhodných pro ženy
- ▶ **Nadprůměrná nezaměstnanost**, dlouhodobý trend **výrazného úbytku obyvatel**
- ▶ **Chybějící dopravní infrastruktura** vyšších tříd
- ▶ Absence středoškolského vzdělávání
- ▶ Okrajový zájem investorů, byť zájem o засídlení nových společností ze strany municipalit existuje
- ▶ Vhodnou alternativu ke „klasickému“ průmyslu by mohla představovat **oblast cestovního ruchu** (potenciál nových pracovních míst a následného lákání nových obyvatel do území za prací)

Potenciál cestovního ruchu na Javornicku

- ▶ Existence velkého **potenciálu pro cestovní ruch** – čisté životní prostředí, atrakce (Rychlebské stezky, Tančírna v Račím údolí, zámek Jánský Vrch, naučné, turistické a cyklistické stezky apod)
- ▶ Dostupné zázemí v podobě ubytovacích kapacit, půjčoven jízdních kol, koupališť a dalších rekreačních zařízení v oblasti
- ▶ Realizace **místních i přeshraničních projektů zaměřených na podporu cestovního ruchu** (rekonstrukce historické budovy zemského soudu na náměstí Svobody v centrální obci Javorníku, obnovení Tančírny v Račím údolí apod)



“Javornicko – pozitivní aspekty regionu

- ▶ Kvalitní životní prostředí
- ▶ Velký potenciál cestovního ruchu (Rychlebské hory, turistické a cyklistické stezky, Tančírna v Račím údolí, zámek Jánský Vrch aj.)
- ▶ Přirozená spádová oblast na Polsko, spolupráce na přeshraničních projektech s polskou stranou
- ▶ Relativně velký podíl aktivních živnostníků oproti celkovému počtu zaměstnanců v daném území

Javornicko – negativní aspekty regionu

- ▶ Periferní poloha v rámci kraje i ČR – oddělení od zbytku kraje horským masivem Hrubého Jeseníku, blízkost státní hranice a obklopení regionu polským územím z většiny světových stran (výběžek do Polska)
- ▶ Zhoršená dopravní dostupnost – horská oblast, časová náročnost dojezdu do/z krajského města (vlak – 3+ hodiny, automobil – 2+ hodiny)
- ▶ POÚ s nejvyšším průměrnou nezaměstnaností v kraji a jednou z nejvyšších v celé ČR
- ▶ Nízká soběstačnost na trhu práce, nízký počet pracovních příležitostí, zejména pro ženy
- ▶ Výrazný úbytek obyvatelstva, zejména z důvodu stěhování mladých lidí do větších (krajských) měst

Shrnutí

Shrnutí

- ▶ Město Javorník se nachází v nejsevernějším cípu Olomouckého kraje jen několik kilometrů od hranice s Polskem. Jedná se o malé město čítající necelých 2 800 obyvatel, pod které spadá správní obvod o velikosti 11 600 obyvatel. Z pohledu geografické polohy se jedná o typickou periferní oblast, a to z důvodu blízkosti zmiňované státní hranice, existence pohoří Hrubého Jeseníku, které odděluje severní oblast od zbytku kraje, a zhoršené dopravní dostupnosti. Město je charakteristické svou přirozenou spádovostí na Polsko a na okresní město Jeseník.
- ▶ Region se dlouhodobě potýká s problémem výrazně nadprůměrné nezaměstnanosti (6,8 % – 2019) a nízkých hodnot koeficientu soběstačnosti, což značí nedostatečnou nabídku pracovních míst. Hospodářsky je oblast Javornicka spjata zejména s lesnictvím a zemědělstvím, v současnosti je zde aktivních několik významnějších firem v oblastech dřevozpracujícího průmyslu, kovovýroby, průmyslu stavebních hmot apod. Z pohledu výroby v celorepublikovém srovnání se jedná o oblast méně významnou, respektive méně atraktivní pro klasické investory z oblasti průmyslu. Výše zmíněné faktory pak přispívají v dlouhodobém trendu úbytku obyvatel, zejména odlivu mladých lidí do větších měst s lepším dopravním napojením, pracovními příležitostmi a nabídkou občanské vybavenosti.
- ▶ Existuje zde však velký potenciál, např. pro cestovní ruch, neboť se zde nachází čisté životní prostředí a atrakce typu Rychlebské stezky, renovovaná Tančírna v Račím údolí, zámek Jánský Vrch apod. K rozvoji cestovního ruchu jistě může napomoci řada projektů z nedávné minulosti, ať už realizovaných lokálně, nebo ve spolupráci s polským partnerským městem Paczkow v rámci programu Interreg V-A CZ-PL. Právě oblast cestovního ruchu může představovat vhodnou alternativu ke „klasickému“ průmyslu v souvislosti s lákáním nových investorů do tohoto území.

Zdroje

Zdroje

- CzechInvest, 2020. *Pasportizace podnikatelského prostředí 2019*.
- Český statistický úřad, 2020. *Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem – 2009 až 2018, Tab. 11.2. Javorník – 71021*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91917310/13005719315.pdf/57abeade-99d4-41c4-a6e6-4340e735ff2b?version=1.0>
- Město Javorník, 2020. *Historie*. Oficiální stránky města Javorník. Dostupné z: <https://www.mestojavornik.cz/mesto/historie/>
- Město Javorník, 2020. *Mikroprojekty Euregionu Praděd*. Oficiální stránky města Javorník. Dostupné z: <https://www.mestojavornik.cz/mesto/mikroprojekty-euregionu-praded/>

Fotografie:

- <https://www.mestojavornik.cz/mesto/fotogalerie/mesto-javornik-a-mistni-casti/letecke-snimky-span-3cs.html#&gid=1&pid=1>
- <https://www.mestojavornik.cz/mesto/fotogalerie/mesto-javornik-a-mistni-casti/javornik-span-1cs.html#&gid=1&pid=22>
- <https://www.mestojavornik.cz/mesto/fotogalerie/prochazky-do-okoli/rozhledna-na-boruvkove-hore-span-11cs.html>
- <https://www.mestojavornik.cz/turistika/turisticke-cile-1/tancirna-v-racim-udoli-1/>
- <http://www.rychlebskestezky.cz/cs/stezky/info>
- www.pixabay.com